

Jaarplan 2019 GRID Grafisch Museum Groningen

Inleiding

GRID is een erkend museum, dat met 1,5 fte betaalde medewerkers en ruim 60 vrijwilligers het grafisch erfgoed van Stad en Ommeland levend houdt. Onze strategie is om daarbij menskracht en financiële middelen zo slim mogelijk in te zetten en de opbrengsten van deelprojecten te verduurzamen in de presentatie van de erfgoedcollectie. GRID is bovendien een naar buiten gerichte organisatie, die actief inwoners van stad en provincie opzoekt en bij de collectie en het verhaal achter de collectie betreft. Doorlopende programma's als de Verhalen van Grafisch Groningen en JongTalent@GRID zijn met dat doel opgezet. Steeds meer volgt het museum een outreachende werkwijze. Sinds 2015 heeft GRID het predicaat Erkend Leerbedrijf.

GRID op volle kracht vooruit

In 2018 heeft het museum opnieuw stappen kunnen zetten. Van een fonds dat anoniem wenst te blijven ontving GRID extra financiële steun. Mede daardoor hebben we onze begroting op orde en is er ook ruimte om nieuwe impulsen te geven aan de programmering en de museale presentatie. Wederom werkten we het afgelopen jaar samen met Groningse culturele instellingen. In nauw overleg met het Groninger Museum maakten we de tentoonstelling 'Capriolen in grafiek. De Ploeg 1918-2018'. Met de Synagoge zetten we een educatief programma op rond de Kristallnacht voor leerlingen van het Stadslyceum. Een pilot voor een gezamenlijke lessenserie over het thema Vervolging en Vrijheid is in voorbereiding. Evenals in eerdere pilots in het kader van Cultuur Met Kwaliteit (Dichten en drukken met de J. de Graafschool in 2018) is de didactische ontwikkeling van onze eigen medewerkers daarbij een belangrijke doelstelling.

De tweede editie van de Museumnacht was een nog groter succes dan de eerste. Ook tijdens Noorderzon en de KEI trok het aanbod van GRID veel en enthousiast publiek. Onze vrijwilligersorganisatie legt tijdens dergelijke evenementen een grote professionaliteit aan de dag.

Zeer waardevol op het gebied van outreachend werken was in 2018 onze deelname aan Waste NO Waste, een multidisciplinair project waarin 480 scholieren op het Suikerunieterrein aan de slag gingen rondom het thema Duurzaamheid. We zullen ons inzetten om hieraan de komende jaren, samen met de partners, een structureel vervolg te geven.

Het JongTalent project rond de risograaf heeft tijdens de Museumnacht een voorlopige afronding gehad. Het project heeft waardevolle contacten opgeleverd met Groningse ontwerpbureaus en het CIBAP in Zwolle. Met deze partijen zullen we in 2019 vervolgplannen rond de riso ontwikkelen.

Speerpunten

Aan de speerpunten die tijdens de beleidsdag van 2017 zijn geformuleerd, is in 2018 hard gewerkt. Op een aantal punten kon aan de uitvoering van de plannen worden begonnen, in andere gevallen is de planvorming op een hoger niveau gekomen (zie hieronder). De speerpunten zijn:

1. De Verhalen van Grafisch Groningen
2. Inkomsten uit fondsenwerving
3. Inkomsten uit museumbezoek en verkoop

Daarnaast hebben we in 2018 een aantal mogelijke scenario's voor de toekomst van het museum uitgewerkt. Uiteindelijk hebben we ervoor gekozen door te gaan als een zelfstandig museum, dat openstaat voor intensieve samenwerking met andere culturele instellingen. We hopen dan ook nog vóór 2019 van gedachten te kunnen wisselen met de kwartiermaker van de historische hub rond het Noordelijk Scheepvaartmuseum, zodat we in 2019 onze koers nader kunnen gaan bepalen.

1. De Verhalen van Grafisch Groningen

Gaandeweg de verdere uitwerking van het uitvoeringsplan Verhalen van Grafisch Groningen zijn we tot de conclusie gekomen dat de presentatie van onze vaste collectie en de integratie daarin van de Verhalen van Grafisch Groningen vragen om een vernieuwende aanpak, die de betrokkenheid van de bezoekers bij het grafisch erfgoed vergroot. We hebben Studio 212Fahrenheit gevraagd met ons mee te denken. Hun voorstellen voor een museale herinrichting zijn erop gericht met een hedendaagse presentatie de beleving van het grafisch erfgoed te intensiveren. Sleutelwoorden bij de eerste schetsontwerpen zijn 'waarde toevoegen', 'interactiviteit', 'tastbaarheid'. In 2019 willen we deze plannen verder uitgewerkt zien en gaan we fondsen werven voor de realisatie ervan.

2. Fondsenwerving

Collectie drukkerij H.N. Werkman

In 2018 zijn we het traject fondsenwerving gestart voor de aankoop van de collectie drukkerij H.N. Werkman en de herinrichting van het Werkman Atelier. Er is een comité van aanbeveling aangesteld, een projectplan geschreven en er zijn bij drie fondsen aanvragen ingediend. Twee daarvan hebben inmiddels toegezegd. De twee laatste aanvragen worden nog dit jaar ingediend. Onze ambitie is om medio 2019 tot uitvoering van het project over te gaan.

2019

In 2018 hebben we 10 bedrijven in Noord-Nederland benaderd die affiniteit hebben met de grafische industrie. Inmiddels hebben we vier van deze bedrijven aan GRID weten te binden door middel van sponsoring in natura, inzet van expertise en netwerk en samenwerking. In 2019 zetten we onze inspanningen op dit punt voort. Het huidige bestand aan particuliere donateurs is geïnventariseerd en er ligt een plan voor de werving van nieuwe donateurs. De uitvoering daarvan start begin 2019.

Voor de jaren 2019 en 2020 gaan we bij dan actuele thema's en projecten gericht sponsoren/fondsen zoeken. Voor het project Bosatlas – uitvoering in 2019 – zijn we daarmee reeds gestart. Voor het project Museale herinrichting zal de fondsenwerving grotendeels in 2019 plaatsvinden.

3. Inkomsten uit Museumbezoek en verkoop

Inkomsten uit entree, doelgroepenbenadering

In 2018 hebben we kunnen voortbouwen op de ervaringen die we hebben opgedaan met bedrijfsuitjes en het aanbod voor de BSO. Het scholenbezoek nam in 2018 weer toe en daarmee ook de inkomsten uit groepsentree. Daaraan hebben de inspanningen samen mét en door K&C bijgedragen. De ervaringen, opgedaan in de pilots Cultuur met Kwaliteit beginnen hun vruchten af te werpen. In 2019 starten we een nieuwe pilot, deze keer samen met de Synagoge.

Met onze activiteiten buiten de deur, zoals Noorderzon en de KEI, bereiken we veel jong publiek. Een punt van aandacht vormen de relatief lage inkomsten die daar tegenover staan. In 2019 gaan we hierover met de organisatie van Noorderzon in gesprek. De Museumnacht trok veel jongeren en studenten; ook daar staan relatief weinig inkomsten tegenover. We zien dit evenement eerder als een marketing activiteit. Het is aan te raden met de vijf deelnemende musea te (laten) onderzoeken wat het effect van dergelijke evenementen is op het reguliere museumbezoek.

De regeling 'Gratis entree voor de jeugd', die in het leven is geroepen door het Akkoord van Groningen is tot nu toe niet verbreed naar de andere musea. We hebben daar dus ook geen profijt van kunnen trekken. De concretisering van het initiatief vanuit de gemeenteraad om de familie-activiteiten in de stad beter op de toeristische agenda te krijgen laat nog op zicht wachten. GRID heeft deelgenomen aan een brainstormbijeenkomst over dit onderwerp, georganiseerd door gemeenteraadsleden Marjet Woldhuis (100% Groningen) en Arend Jan Wonink (D66) . We houden ons nog steeds aanbevolen daar in 2019 mee verder te gaan!

In 2019 staat de expositie over de Bosatlas op het programma, die zich richt op een breed publiek. We verwachten daarmee veel extra bezoekers te trekken.

Inkomsten winkel en risograaf

De inkomsten uit de winkel zijn in 2018 goed op peil gebleven. Om de omzet te verhogen willen we in 2019 meer eigen producten gaan

verkopen. De productontwikkeling vindt plaats in het najaar van 2018. De inkomsten uit de exploitatie van de risograaf zijn enigszins gestegen door verhoging van de tarieven en toename van de opdrachten van ontwerp bureaus uit het netwerk van GRID. De verwachting is dat deze trend zich in 2019 voortzet. De verkoop van grafische kunst is lastiger gebleken dan verwacht. In 2019 gaan we hier extra inzet op plegen. De tentoonstelling met grafische kunst van alumni, docenten en studenten van Academie Minerva biedt hiervoor goede aanknopingspunten.

Jong (en ook ouder) Talent in GRID

GRID geeft op de volgende manieren ruim baan aan talent:

1. GRID is een Erkend Leerbedrijf. Ieder jaar lopen er twee of drie studenten van AOC Terra stage in het museum en twee studenten van Academie Minerva.
2. In GRID werken ruim zestig vrijwilligers met uiteenlopende achtergrond: drukkers, kunstenaars, vormgevers en leerkrachten, sommigen gepensioneerd, anderen met een afstand tot de arbeidsmarkt, weer anderen doen het vrijwilligerswerk naast hun reguliere baan. In het team voelt iedereen zich gekend in zijn/haar mogelijkheden. Veel taken worden door de vrijwilligers op professioneel of semiprofessioneel niveau uitgevoerd. De vrijwilligers worden ingezet in de dagelijkse gang van zaken in het museum en bij de uitvoering van de projecten.
3. Bij de exposities en projecten streven we ernaar jong talent van de opleidingen in Groningen te betrekken, zowel in de uitvoering als in de randprogrammering. Zo liep er naast de tentoonstelling 'Capriolen in grafiek. De Ploeg 1928-2018' het project JongTalent@deriso, waarbij jonge illustratoren en grafisch ontwerpers werden uitgedaagd, net als de eerste generatie Ploeg-leden, te experimenteren met de toepassing van grafische technieken en risoprint voor affiches en magazines. In 2019 krijgt dit een vervolg met een educatief aanbod risoprint voor MBO-studenten.
4. In 2018 presenteerden tijdens galerieroute EXPOost negen afgestudeerden van Academie Minerva hun grafisch werk in GRID. Dit krijgt een vervolg eind 2018-begin 2019, met de tentoonstelling De Groningse Grafische Garde (werktitel), met werk van studenten, alumni en docenten van Minerva.

Activiteitenplan 2019*

	Periode	Samenwerkingspartners
Verhalen van Grafisch Groningen		
Digitale versie 'Papier ontvouwd. Groningers en hun papier' op website Digitale Collectie Groningen.	2018-2019	Erfgoedpartners, bruikleengevers expositie: Groninger Archieven, Veenkoloniaal Museum, Groninger Museum e.a.
Expositie 'De Bosatlas': eerbetoon aan een Gronings product van wereldformaat.	Mei-oktober 2019	Noordhoff Uitgevers, Nationaal Onderwijsmuseum Dordrecht

Museale herinrichting vaste collectie; daarin geïntegreerd portrettenserie drukkers, uitgevers, grafisch ontwerpers, grafische bedrijven en de kaart van Grafisch Groningen.	2019 – planvorming en fondsenwerving 2019-2020 – uitvoering	212Fahrenheit, Faculteit Letteren RuG, Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen
Werkman Atelier – aankoop collectie Boon en herinrichting ruimte.	2019	212Fahrenheit
Jong (en ouder) Talent		
Vervolg JongTalent@deriso: - Riso magazine 2 - Educatief aanbod MBO		CIBAP, Zwolle
De Groningse Grafische Garde in GRID - Expositie studenten, alumni en docenten - Randprogramma met masterclasses en demonstraties		Academie Minerva
Deelname evenementen in stad en regio		
Tweede editie EPEX: internationale affichebeurs tijdens Eurosonic Noorderslag.	januari 2019	VERA Artdivision en Simplon
Poëziemarathon	januari 2019	SLAG
Boekenweek	maart 2019	
Nationale Museumweek	april 2019	Collega-musea in de stad
Cultuurmarkt KEI	augustus 2019	KEI
ROTOR en Cultuurmarkt Noorderzondag	augustus 2019	Noorderzon
Open Monumentendag	september 2019	Gemeente Groningen
Groninger Museumnacht (derde editie)	september 2019	Collega-musea in de stad, Marketing Groningen (CBK, Noorderpoort)
eXpoost (derde editie)	september 2019	Pictura, VRIJDAG, galeries binnenstad-Oost
Dag van de Geschiedenis	oktober 2019	Groninger Archieven
Maand van de Geschiedenis	oktober 2019	Erfgoedpartners/Museumhuis
Kinderboekenweek	oktober 2019	VOIC
Oktobermaand Kindermaand	oktober 2019	Erfgoedpartners/Museumhuis

Dag van de boekkunst (tweede editie)	oktober 2019	Boekkunstnetwerk
Exposities (aanvulling)		
Najaarsexpositie, nader te bepalen	Vanaf oktober 2019	Nader te bepalen
Erfgoededucatie		
Project Print met de Ploeg	maart 2019-2020	SG De Borgen, locaties Grootegast en Roden
Project De platenkoffer van Ede, aanbod voor BO in de provincie. Het aanbod vindt plaats op school.	Hele jaar, op aanvraag.	
Voortzetting Paperback (duurzaam papier maken)	In de loop van 2019	Partners Waste NO Waste
Voortzetting Dichten en drukken	In de loop van 2019	Dr. J. de Graafschool, Het Poëziepaleis
Pilot CMK – Vervolging en vrijheid	Vanaf maart 2019	Synagoge, Michaëlschool

*In GRID zijn ieder weekend workshops grafische technieken, die samenhangen met de erfgoedcollectie en de tijdelijke expositie. Tijdens de schoolvakanties bieden we een kortere variant in de vorm van aanschuiactiviteiten. We ontvangen regelmatig groepen voor een arrangement met rondleiding door de erfgoedcollectie en een workshop.

Voor akkoord ondertekend:

Mevr. B.A. Ekamper, voorzitter

Dhr. H. Klomp, penningmeester